

Seriös, professionell och lagom

Svensk statsvetenskap som kär gammal vän

Lauri Karvonen

Jag enrullerades i den statsvetenskapliga professionen som 23-åring i februari 1976. Platsen var den lilla statsvetenskapliga institutionen vid Åbo Akademi och min föga lysande titel var tf. assistent. Anställningen innebar att jag med en gång inledde ett umgänge med kolleger i övriga Norden, alldeles särskilt Sverige. Därtill uppmuntrades jag av mina mentorer Dag Anckar och Krister Ståhlberg, men jag var också personligen starkt motiverad att knyta kontakter med kolleger runtom i Norden. Den nordiska orienteringen har alltid varit naturlig för mig. Tidpunkten för min första anställning saknade inte heller betydelse. Kalla kriget pågick alltjämt, och Finland under den åldrige Kekkonen balanserade mellan en önskan att blidka den stundom väl närgångna diktaturen öster om gränsen och behovet att slå vakt om landets västliga samhällsordning. För oss finländare blev umgänget med övriga Norden en oas av otvungen samvaro i en värld där mångt och mycket i övrigt följde kalla krigets hårda logik. Kontakterna med svenska kolleger blev för min del såväl nära, djupa som bestående.

På många sätt hade det nog varit lättare då än nu att – såsom redaktörerna efterlyser – ”renodla resonemang” och ”driva teser” om svensk statsvetenskap. Universitetsvärlden, däribland statsvetenskapen, var oerhört mycket överskådligare och hanterligare än idag. Universitetssektorns kvantitativa expansion hade för all del redan inletts vid tiden för min första anställning, men dess effekter är något helt annat idag än då för över trettio år sedan. Ännu i slutet av 1970-talet var det tämligen enkelt att hålla sig à jour med vad det fanns för statsvetenskaplig verksamhet i grannlandet Sverige, vad kollegerna hette och vad de sysslade med i sin forskning. Visst fanns det redan då en rad skilda inriktningar inom disciplinen, men de var inte fler än att man åtminstone på ett ytligt plan kunde hålla ett öga på dem. Idag är det statsvetenskapliga fältet även i relativt små länder som de nordiska så stort och differentierat, att knappast någon har full översikt över allt som pågår på området i det egna landet, än mindre i grannländerna. Statskunskapen har i likhet med de

flesta akademiska discipliner gått mot en allt större specialisering, vilket gjort att allt fler av oss umgås med vetenskapligt likasinnade som arbetar med i stort sett likartade frågor. Till detta har fältets internationalisering bidragit med avsevärd styrka. Medan det internationella engagemanget för många i min generation och äldre åldersklasser skedde i form av koncentriska cirklar – man träffade först sina lokala, sedan övriga nationella, sedan europeiska kolleger osv. – kan dagens nyblivna forskare direkt gå in i ett globalt utbyte där de kommer i kontakt med kolleger jorden runt på sina specialområden. De mötesplatser där vi nordiska kolleger informerade oss om varandra är inte längre någon självklar startpunkt, och det finns knappast längre någon som behärskar fältet i stort såsom åtminstone några ännu i början av min karriär gjorde.

Till detta kommer en omständighet som mer har att göra med livets allmänna realiteter än med statsvetenskapen och dess expansion och diversifiering. Vi som är äldre är duktigare på att hålla oss orienterade om vår egen generation än om yngre årskullar inom yrkeskåren. Mycken och viktig forskning kan passera oförmärkt helt enkelt därför att personkännedom nedåt i ålderspyramiden är sämre än horisontellt eller uppåt. Som saklig ursäkt för dålig branschkännedom duger förklaringen inte, men dessvärre tror jag att den uttrycker – ja, just en realitet.

Jag har besvärat läsaren med dessa brasklappar därför att varje generalisering om svensk statsvetenskap idag lätt blir så svepande att den riskerar att bli meningslös. Då jag i det följande försöker karaktärisera vissa drag hos vår disciplin väster om Ålands hav är jag medveten om att exempel på motsatsen alltid går att framleta.

Trots ursäkterna får jag säga att jag med glädje tagit emot uppdraget att skriva denna artikel. Den finlandssvenska utsiktspunkten är på många sätt tacksam. Man är ”hemma och borta på samma gång”, man känner igen sig men har samtidigt den utomstående perspektiv. Svensk statskunskap har alltid visat en öppen och välkomnande hållning gentemot oss österifrån, de kontakter jag knutit professionellt har i flera fall vuxit till starka personliga band. Det är om en kär gammal vän jag har möjligheten att skriva här.

SÅDANT LAND, SÅDAN STATSSETENSKAP

Trots allt tal om akademiska elfenbenstorn är universitetsvärlden en del av det omgivande samhället och lever och utvecklas med detta. Så förhåller

det sig i själva verket i ökande grad. I och med högskelsektorns väldiga expansion och den allt bredare tillgången till akademiska studier har universiteten gradvis blivit ekonomiskt viktigare och politiskt intressantare, med alltmer närgångna styrningsförsök och en lång rad politiskt initierade reformförsök som följd. Universitetssektorn reflekterar alltid förhållandena i sin nationella omgivning och kan knappast förstås utan analyser av denna.

Statsvetenskapen intar i detta avseende en särställning. En av dess huvuduppgifter är att analysera den stat där universitetssektorn ingår och de politiska krafter som påverkar statsapparaten, däribland universiteten. Statsvetenskapen återspeglar ofrånkomligen karaktären hos den stat och det samhälle där den verkar. Särdragen hos en nationell statsvetenskaplig tradition kan knappast förstås utan kännedom om denna bredare samhälls- och historiska bakgrund.

Sverige är ett gammalt land och en av världens äldsta stater (Berndtson 1994). Inte bara landets suveränitet utan dess statliga organisation – förvaltning, myndighetsstruktur – har imponerande anor. Lika viktigt är att landet lyckats med en rad sociala och politiska omvandlingar utan att dessa lett till våldsamma konflikter. Sverige klarade av både en territoriell expansion och en kraftig reduktion av sitt geografiska område utan att få stora problem med nationsbygget. Det är egentligen först i och med den senaste historiska migrationsvågen som frågan vem som ska betraktas som svensk på allvar aktualiserats.¹ På samma sätt skedde övergången från en agrar till en industriell ekonomi utan ödeläggande politisk instabilitet. Även den politiska demokratiseringen följer detta i jämförande perspektiv odramatiska mönster. Gradvisa rösträttsutvidgningar gav demokratin tid att slå rot. När väl massdemokratin etablerats skedde detta inte till priset av att de grupper som hållit fast vid ståndssamhället helt hamnade i kylan. Tronen, altaret och svärdet led inte sådana symboliska förluster att detta skapade grogrund för en illojal antidemokratisk opposition. Sverige framstår, i kontrast till en lång rad europeiska länder, som ett exempel på den förhandlade övergång till massdemokrati som i statsvetenskaplig litteratur ofta ses som den bästa grundvalen för demokratis konsolidering (Karvonen 1997: 87–90). Förhandling och kompromiss snarare än hårdnackad politisk konfrontation var kännetecknet även för framväxten av den svenska välfärdsstaten. I termer av Stein Rokkans fyra faser för politisk utveckling – statsbygge, nationsbygge, deltagande och omfördelning – utgör Sverige ett exempel på en gradvis och odramatisk

förändring över en lång period. Därmed undgick landet även den ”anhopning av politiska kriser” som lätt blir följderna om faserna sammanfaller i tid (Rokkan 1987: 355–57).

Kontinuitet snarare än tvära kast, förhandling snarare än öppen strid och inkorporering snarare än utestängning kännetecknar den statliga utvecklingens historia i Sverige. Den svenska befolkningen har lärt sig betrakta statsmakten som en beskyddare och partner snarare än något hotfullt, främmande och avlägset. Sverige är, i utpräglad hög grad, ett ”statsvänligt samhälle”. Denna närhet mellan folk och stat är något som jag menar i hög grad även satt sin prägel på den svenska statsvetenskapen.

Närheten till staten

Staten Sverige är gammal, och gammal är också den svenska statskunskapen. Den skytteanska professuren i statskunskap och vältaglighet vid Uppsala universitet anses ofta vara världens äldsta lärostol i statsvetenskap. När den inrättades var det ingalunda esoteriska vetenskapliga teorier innehavarna förväntades syssla med:

De skytteanska professorerna var länge statsintressets och kungamaktens tjänare och långt in på 1800-talet föreskrevs att professorn skulle företräda en monarkistisk åskådning; den berömda Schefferus till exempel brukar kallas den svenske Hobbes (www.statsvet.uu.se).

”Statsintresset” har satt sin prägel på betydande delar av den svenska statsvetenskapen även i modern tid. Många svenska statsvetare har haft en nära avnämargrupp i någon del av statsapparaten. Forskningsproblem har formulerats och projekt har organiserats och finansierats i nära samarbete med myndigheter inom olika delar av statsapparaten. Sektorforskningen är ingalunda en unik svensk företeelse och dess guldålder i svensk statskunskap ligger för all del något decennium bakåt i tiden. Inte desto mindre är det mitt intryck att dess omfattning och betydelse varit särskilt stora för den statsvetenskapliga forskningen just i Sverige. För att återvända till mina ungdomsintryck: jag minns att en förvånansvärt stor del av de svenska kolleger jag då mötte fick sin finansiering inom projekt och forskningsprogram som gick under diverse, ofta svårtydda förkortningar. Det var nästan alltid fråga om sektorforskning.

När jag idag bläddrar bland de, numera gulnade, avhandlingarna och rapporterna på detta område slås jag av hur nära inte bara de empiriska källorna utan också praktikernas behov forskningen rörde sig. Var det

frågan om en doktorsavhandling ingick givetvis någon inledande teoretisk och begreppslig diskussion i texten. Sedan tog allt som oftast en omfattande empirisk redovisning över, och framställningen fick lätt en air av offentlig utredning. Var det frågan om en vanlig löpande rapport kunde det teoretiska och allmänt statsvetenskapliga helt lysa med sin frånvaro.

Ett annat område där närheten till statsmaskineriet om möjligt ännu mer konkret kommer till uttryck är det berömda svenska utredningsväsendet. Alla moderna stater använder sig av utredningsväsendet när det gäller att skapa underlag för offentliga beslut, lagstiftning och reformer. Frågan är dock om det finns något annat land där utredningsväsendet har samma omfattning och tyngd som i Sverige. Många av de stora utredningarna har haft sin kärna kring en given reform av ett område inom det svenska samhällslivet eller en lagstiftningsåtgärd. I iögonfallande stor utsträckning har utredningsväsendet dock sysslat med att ta fram ett allmänt kunskapsunderlag, som i många fall kanske tjänat mera som bränsle för samhällsdebatten än som förarbeten för givna lagar eller andra reformer. För statsvetare har utredningsväsendet erbjudit ett vidsträckt arbetsfält, som i praktiken inneburit en betydande utvidgning av forskningens resursbas.

En titt på ett i högsta grad osystematiskt källunderlag – mina egna välfyllda bokhyllor – ser ut att bekräfta detta påstående. Vare sig det gäller valsystemet (SOU 1993: 63; SOU 1999:136), regional organisation (SOU 2000:85), demokratis förutsättningar och utvecklingsmöjligheter i Sverige (SOU 2000:1) eller grundlagsfrågor (SOU 2008:125) har statsvetare på bred front varit engagerade i utredningsarbetet. De har normalt haft rollen som leverantörer av ett faktaunderlag. Flera av kommittéerna, särskilt den stora demokratiutredning som tillsattes 1997, har producerat en rad forskarvolymmer som rört sig någonstans mellan debattinlägg och rena forskningsrapporter och i många fall inte påmint särskilt mycket om utredningstexter. Att eftersträva och genomföra sådana uppdrag är fullt normalt och önskvärt i Sverige; de utgör en del av den ”samverkan med det omgivande samhället” som är meriterande för en akademisk karriär i landet. Då jag anlitas som sakkunnig vid tjänstetillsättningar i Sverige har jag lagt märke till att förkortningen SOU ofta pryder svenska kollegers publikationsförteckningar. Min erfarenhet av motsvarande uppdrag i andra länder tyder på att sådana engagemang är särskilt vanliga just i Sverige.

Om jag har rätt i att jag här diskuterat något som är särskilt utmärkande för svensk statsvetenskap bör det naturligtvis understrykas att det i

så fall handlar om en skillnad i grad snarare än art. Givetvis finns motsvarande samverkan även i andra jämförbara länder, och det ligger inget i sig problematiskt eller suspekt i detta. Mot bakgrund av det som ovan sades om Sveriges historiska utveckling är det hur som helst intressant att notera det breda och nära samarbete som råder mellan statsvetarkåren och statsmakten. I länder där den statliga och nationella historien varit mer turbulent och konfliktfylld tenderar avståndet mellan den statsvetenskapliga forskningen och statsmakten att vara större. Forskarna håller gärna staten på behörigt avstånd; icke sällan betraktar de den som ett potentiellt hot mot forskningens frihet.

De kära krusbären

Det starka bandet mellan stat och forskarkår har bidragit till ytterligare ett drag, som jag nog menar var betydligt mer framträdande för några decennier sedan än idag: fokuseringen på fallet Sverige eller på svensk empiri. Återigen är detta inget unikt för den svenska statsvetarkåren; tvärtom, statsvetenskap oavsett nationalitet har en historia där studiet av det egna landet dominerat, och så är alltså fallet särskilt i de stora länderna. De som deltar i APSA-kongresserna vet att "American Politics" är ett jättelikt och självklart centralt område, som knappast någon anser kräva en särskild motivering, än mindre en ursäkt. Men statskunskapen i Sverige var länge, längre än t.ex. dess finländska motsvarighet, präglad av en uppfattning att fallet Sverige var värt en alldeles särskild belysning även i internationella sammanhang.

Till denna syn bidrog de omständigheter om vilka ovan redan varit tal. Men svenska forskare stärktes i denna uppfattning även genom det internationella intresse som länge kom svensk politik och svenskt samhällsliv till del. Särskilt under de tre–fyra första efterkrigstida decennierna framstod Sverige som ett framgångsrikt och attraktivt alternativ mellan en kallhamrad västlig kapitalism och den diktatoriska östsocialismen. Sverige hade till synes lyckats förena ekonomisk effektivitet, social rättvisa och en aktiv och fungerande demokrati. Den "svenska modellen" tilldrog sig som känt betydande internationellt intresse från såväl politiskt som akademiskt håll. Därmed är det fullt begripligt att svenska statsvetare i hög grad var sysselsatta med att granska detaljerna i denna modell, liksom senare i dess påstådda försvagning och hädangång.

Dessa reflexioner utmynnar i ännu ett svepande påstående. Svensk statsvetenskap var länge, ja fram till slutet av 1980-talet, i blott liten

utsträckning involverad i regelrätt komparativ forskning. Påståendet är som sagt svepande, och exempel på motsatsen går att framleta. Den numera ålderstigna (1978) boken om de skandinaviska partisystemen av Berglund och Lindström är ett av undantagen, liksom också Lanes och Erssons breda analys av västeuropeisk politik (1987). På det stora hela lyste nog medvetenheten om behovet av och de metodologiska grundvalarna för jämförande forskning länge med sin frånvaro. Jag deltog under en följd av år i arbetsgruppen ”Svensk och jämförande politik” vid Statsvetenskapliga förbundets årsmöten. Mina minnesbilder från sessionerna domineras nog mer av svensk än jämförande politik.

Från och med början av 1990-talet mister påståendet, i den mån det överhuvudtaget kan anses vara rimligt, det mesta av sin riktighet. Det jämförande studiet av politik har numera förträffliga representanter bland svenska statsvetare. Inriktningen kan knappast sägas genomsyra det empiriska studiet av politik i Sverige, men den svenska statsvetarkåren har som helhet inget att skämmas för jämfört med kolleger i andra länder. Utvecklingen i Sverige kan ses som ett led i en internationell process där komparativ politik på bred front flyttat fram sina positioner (Anckar 2006: 349–351). Processen har både inomvetenskapliga och utomvetenskapliga determinanter. Det förnyade intresset för ett institutionellt orienterat studium av politik finns bland de förstnämnda. Den snabba framväxten av stora komparativa databaser har likaså spelat en betydelsefull roll. Den globala politiska utvecklingen, varigenom demokratiska institutioner och procedurer vunnit terräng i en allt större del av världen utgör dock en minst lika viktig orsak till den komparativa politikens frammarsch. Det finns allt flera länder vars politiska institutioner är mer än rena kulisser och där politiska rättigheter och medborgerliga friheter respekteras. Därmed finns det också ett växande empiriskt underlag för teorier vars giltighet länge begränsade sig till en mindre grupp av stater i Europa och den engelsktalande världen.

Utvecklingen mot ett starkare inslag av jämförande studier i svensk statsvetenskap är resultatet av flera forskares aktivitet. I Sverige som i andra länder har det säkert varit naturligare för yngre än för etablerade forskare att tillägna sig ett komparativt synsätt. Trots detta kan jag inte låta bli att särskilt nämna en svensk kollega, som knappast kan räknas till det yngre gardet och som definitivt bör betraktas som etablerad. Axel Hadenius, länge verksam vid Skytteanum i Uppsala men sedan några år tillbaka lundensisk professor, förtjänar att lyftas fram i kraft

av de tungt vägande och internationellt erkända bidrag som han lämnat till det jämförande politikstudiet (Hadenius 1992; Hadenius 2001). Jag vill dock också uppmärksamma honom på grund av den betydelse som särskilt hans förträffliga bok ”Democracy and Development” (första upplagan 1992) hade för mig och hela min institution. Arbetet, som kan sägas signalera hans orientering mot komparativa studier, kom att bli mönsterbildande för en väsentlig del av den statsvetenskapliga forskningen vid Åbo Akademi. Boken hade en stor och direkt betydelse för den utveckling varigenom komparativ politik blev den dominerande inriktningen vid vår institution, något som vi fortfarande är relativt ensamma om i Norden.

Givetvis är Axel Hadenius inte den enda av de äldre svenska kollegerna som arbetar med komparativa upplägg. Sten Berglund, länge ganska ensam om sin jämförande inriktning och länge verksam på denna sida av viken, har fortsatt att framgångsrikt publicera sig på området (Berglund m.fl. 2001; Berglund m.fl. 2009). Därtill har flera andra prominenta svenska statsvetare börjat operera med komparativa utblickar, låt vara att fallet Sverige alltjämt utgör utgångspunkten (t.ex. Rothstein 1998; Holmberg & Oscarsson 2004). Det utpräglat komparativa har dock flera representanter bland yngre svenska kolleger, vare sig det gäller teoretiska och metodologiska arbeten (Denk 2002; Denk 2010) eller empiriskt inriktade studier (t.ex. Dahlberg 2009; Davidsson 2004; Sedelius 2006). Svensk statsvetenskap är i färd med att få ett inslag av jämförande studier med en viss kritisk massa.

Jag har dröjt vid frågan om forskning om fallet Sverige kontra jämförande studier av flera orsaker. Dels var svensk statsvetenskap länge i utpräglat hög grad inriktad på studier av det egna landet. Dels skedde förändringen mot ett större inslag av komparation, när den väl kommit igång på 1990-talet, förhållandevis hastigt. En stor del av statsvetarkåren i Sverige finner för all del fortfarande de svenska krusbären överlägsna främmande bärsorter. Men det dukas allt oftare fram en meny där sorterna är många och till dels även exotiska.

Därtill finns, som ovan nämndes, en skärskild orsak till att en statsvetare vid Åbo Akademi ska fästa sig vid denna aspekt av svensk statsvetenskap. Inriktningen mot mer komparation inom svensk statsvetenskap har haft en stor och direkt betydelse för forskningen vid min egen institution.² Detta har befäst de redan förut starka banden med statsvetarkåren i vårt västra grannland.

EN BLIND FLÄCK?

Det som för utländska bedömare framstår som den självklart största och intressantaste frågan i ett lands politiska liv är inte nödvändigtvis ett bärande tema i den inhemska statsvetenskapen. ”What is interesting about Finland is that it’s a neighbor of the Soviet Union”, sade en av mina vänner bland amerikanska statsvetarkolleger någon gång på åttiotalet. För honom var det en given huvudfråga vad det betydde för ett lands politiska liv att landet under mer än fyra decennier ständigt varit tvunget att snegla på en supermaktsgranne med ett helt annat samhällssystem. Detta var emellertid inte något som genomsyrade de finländska statsvetarnas analyser av det egna landet. En lärobok som i decennier och i otaliga upplagor var närmast obligatorisk läsning för finländska studerande i statsvetenskap innehåller i stort sett inget om problematiken (Nousiainen 1995); detsamma kan sägas om en för utländsk publik avsedd framställning om finländsk politik (Pesonen & Riihinen 2002).

Norsk statsvetenskap erbjuder intressanta paralleller. Hur har ”oljeekonomin” manifesterat sig i det politiska livet? Vilka särdrag i norsk politik hänger samman med det ofantliga resurstillskott som oljeintäkterna genom norska statens nyckelroll i frågor om oljeutvinning inneburit för den offentliga ekonomin i landet? Det är knappast rättvist att hävda att våra norska kolleger tigit om detta spörsmål, men jag hade nog väntat mig en mer framträdande plats för det i t.ex. den norska maktutredningens huvudrapport (Østerud m.fl. 2004).

Finns det då en motsvarande diskrepans mellan det internationella intresset för svensk politik och de svenska statsvetarnas sätt att närma sig politiken i det egna landet? Den svenska välfärdsmodellen figurerar inte längre i den internationella debatten såsom den gjorde för ett par decennier sedan. Däremot finns en annan fråga som bör kunna väcka intresse långt utanför Sveriges gränser. Socialdemokratins roll i den svenska politiken, särskilt raden av socialdemokratiska enpartiregeringar saknar motstycke bland västliga demokratier. I hur hög grad är Sverige faktiskt ”socialdemokratins samhälle” (Misgeld m.fl. 1988)?

Svenska statsvetare har självfallet levererat inträngande och välunderbyggda analyser av svensk socialdemokrati och dess betydelse för stat och samhälle i Sverige (t.ex. Rothstein 1996). Men i svenska översikter om svensk politik är temat förvånansvärt perifert – i den mån det överhuvudtaget utgör ett tema. Återigen får mina bokhyllor erbjuda illustrationer. I dem har jag funnit sju läroböcker i svensk politik, utkomna mellan 1968 och

2006.³ Dessa vänder sig till en läskrets vid svenska högskolor med betoning på inledande kurser i svensk politik. De varierar i termer av omfång och djup, men är faktiskt förvånansvärt lika vad gäller uppläggning och tematiska tyngdpunkter. Alla har en ambition att förmedla grundläggande fakta om svensk politik. De är därmed empiriskt snarare än teoretiskt inriktade, låt vara att flera av dem resonerar även i termer av statsvetenskapliga teorier och författningsrättsliga principer. Bland de fakta som förmedlas finns allt som oftast uppgifter om val, riksdagar och regeringar. En noggrann läsare kan sluta sig till socialdemokratins unika position i efterkrigstida svensk parlamentarism. Men ingen av böckerna har gjort socialdemokratins roll och betydelse till ett centralt och synligt tema. Det är nästan som om författarna medvetet valt att vara neutrala i denna centrala och ofrånkomligt även kontroversiella fråga. För klart är att vare sig man betonar eller tonar ned socialdemokratins roll för den politiska utvecklingen i Sverige, är ett tydligt uppmärksammande av själva frågan något som säkerligen framkallar kritisk diskussion. Här anar jag en sorts parallellitet till avsaknaden av temat Ryssland-Sovjetunionen i motsvarande finländsk litteratur.

Att akademiska forskare ogärna låter sig dras in i debatter med klara partipolitiska övertoner är i sig begripligt. Jag menar dock att temat har sådan principiell bärvidd att den svenska statsvetenskapen gärna finge prestera en balanserad och allsidig analys, även tillgänglig genom läroböcker. Längre har området främst varit utländska bedömares domän. Här har både pilgrimerna (t.ex. Milner 1989) och den svenska modellens ideologiskt motiverade vedersakare (t.ex. Huntford 1971) haft en alltför dominerande ställning.

SVENSK OCH OSVENSK

Språkvetaren Fredrik Lindström menar att sättet att använda "osvensk" gör Sverige unikt i internationell jämförelse. I andra länder har motsvarande adjektiv en negativ klang. Vare därmed hur som helst vill jag gärna dels applådera den "osvenska" utveckling som under de senaste decennierna utvidgat statsvetenskapens empiriska och tematiska perspektiv i Sverige. Detta får gärna också spilla över i inträngande analyser av ett kärntema, den svenska socialdemokratins betydelse för politiken i Sverige. Dels finns dock en rad etablerade "svenska" dygder som är värda att samtidigt hålla fast vid: öppenhet, ordning och reda, professionalitet och kollegialitet. Det är svårt att tänka sig en värdigare representant för dessa dygder än Statsvetenskapliga förbundet.

Noter

- 1 Jag bortser nu från extremhögerns vidriga försök, som pågick fram till 1945, att miss-tänkliggöra den judiska befolkningen i Sverige. Se t.ex. Lööw 1990: 222–237.
- 2 Ett mycket konkret exempel är det faktum att en av de mest framstående svenska komparativisterna, Thomas Denk, idag innehar fast tjänst hos oss.
- 3 Andrén 1968, Birgersson & Westerståhl 1982, Larsson 1993, Petersson 1994, Halvarson m.fl. 1995, Petersson 2004, Bäck & Larsson 2006.

Referenser

Litteratur

ANCKAR, DAG, 2006. "Jämförande politik – vad är det?", *Statsvetenskaplig tidskrift* 108 (4), s 343–60.

ANDRÉN, NILS, 1968. *Svensk statskunskap*. Stockholm: Liber.

BERGLUND, STEN, FRANK H. AAREBROT, HENRI VOGT & GEORGI KARASIMEONOV, 2001. *Challenges to Democracy. Eastern Europe Ten Years after the Collapse of Communism*. Cheltenham: Edward Elgar.

BERGLUND, STEN, DUVOLD, KJETIL, EKMAN, JOAKIM & SCHYMIK, CARSTEN, 2009. *Where Does Europe End? Borders, Limits and Directions of the EU*. Cheltenham: Edward Elgar.

BERGLUND, STEN & LINDSTRÖM, ULF, 1978. *Scandinavian Party Systems*. Lund: Studentlitteratur.

BERNDTSON, ERKKI, 1994. "Valtiot hajoavat ja yhdentyvät – mitä tapahtuu vertailevalle politiikan tutkimukselle?", *Politiikka* 2/1994, s 96–108.

BIRGERSSON, BENGT OWE & JÖRGEN WESTERSTÅHL, 1982. *Den svenska folkstyrelsen*. Stockholm: Liber.

BÄCK, HENRY & LARSSON, TORBJÖRN, 2006. *Den svenska politiken. Struktur, processer och resultat*. Malmö: Liber.

DAHLBERG, STEFAN, 2009. *Voters' Perceptions of Party Politics – A Multilevel Approach*. Göteborg: Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen.

DAVIDSSON, LARS. 2004. *Kammare, kommuner och kabinett: tre konstitutionella studier*. Stockholm: SNS förlag.

DENK, THOMAS, 2010. "Comparative Multilevel Analysis: Proposal for a Methodology", *International Journal of Social Research Methodology* 13 (1), s 29–39.

- DENK, THOMAS, 2001. *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*. Lund: Studentlitteratur.
- HADENIUS, AXEL, 1992. *Democracy and Development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- HADENIUS, AXEL, 2001. *Institutions and Democratic Citizenship*. Oxford: Oxford University Press.
- HALVARSON, ARNE, LUNDMARK, KJELL & STABERG, ULF, 1995. *Sveriges statskick. Fakta och perspektiv*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- HOLMBERG, SÖREN & OSCARSSON, HENRIK, 2004. *Väljare. Svenskt väljarbete-
ende under 50 år*. Stockholm: Norstedts juridik.
- HUNTFORD, ROLAND, 1971. *The New Totalitarians*. London: Allen Lane.
- KARVONEN, LAURI, 1997. *Demokratisering*. Lund: Studentlitteratur.
- LANE, JAN-ERIK & ERSSON, SVANTE O., 1987. *Politics and Society in Western Europe*. London: SAGE Publications.
- LARSSON, TORBJÖRN, 1993. *Det svenska statskicket*. Lund: Studentlitteratur.
- LÖÖW, HELÉNE, 1990. *Hakkorset och Wasakärven. En studie av national-socialismen i Sverige*. Göteborg: Historiska institutionen.
- MILNER, HENRY, 1989. *Sweden: Social Democracy in Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- MISGELD, KLAUS, MOLIN, KARL & ÅMARK, KLAS (red.), 1988. *Socialdemokratins samhälle*. Kristianstad: Tiden.
- NOUSIAINEN, JAAKKO, 1995. *Suomen poliittinen järjestelmä*. Juva: WSOY.
- PESONEN, PERTTI & RIIHINEN, OLAVI, 2002. *Dynamic Finland. The Political System and the Welfare State*. Helsingfors: Finnish Literature Society.
- PETERSSON, OLOF, 1994. *Hur styrs Sverige?* Stockholm: Fritzes.
- PETERSSON, OLOF, 2004. *Svensk politik*. Stockholm: Norstedts juridik.
- ROKKAN, STEIN, 1987. *Stat, nasjon, klasse. Essays i politisk sosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget.
- ROTHSTEIN, BO, 1996. *The Social Democratic State. The Swedish Model and the Bureaucratic Problem of Social Reforms*. Pittsburg: University of Pittsburg Press.
- ROTHSTEIN, BO, 1998. *Just Institutions Matter. The Moral and Political Logic of the Universal Welfare State*. Cambridge: Cambridge University Press.
- SEDELIUS, THOMAS, 2006. *The Tug-of-War Between Presidents and Prime Ministers: Semi-Presidentialism in Central and Eastern Europe*. Örebro: Örebro Studies in Political Science.

ØSTERUD, ØYVIND, ENGELSTAD, FREDRIK & SELLE, PER, 2003. *Makten og demokratiet. En sluttbok fra Makt- og demokratiutredningen*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Offentliga utredningar

SOU 1993:63. *Person och parti. Studier i anslutning till personvals-kommitténs betänkande Ökat personval*. Red. av Jörgen Westerståhl.

SOU 1999:136. *Personval 1998. En utvärdering av personvalsreformen*.

SOU 2000:1. *En uthållig demokrati! Politik för folkstyrelse på 2000-talet*.

SOU 2000:85. *Regionalt folkstyre och statlig länsförvaltning. Slutbetänkande av den parlamentariska regionkommittén PARK*.

SOU 2008:125. *En reformerad grundlag. Betänkande av grundlagsutredningen*.

Internetadresser

---

www.statsvet.uu.se